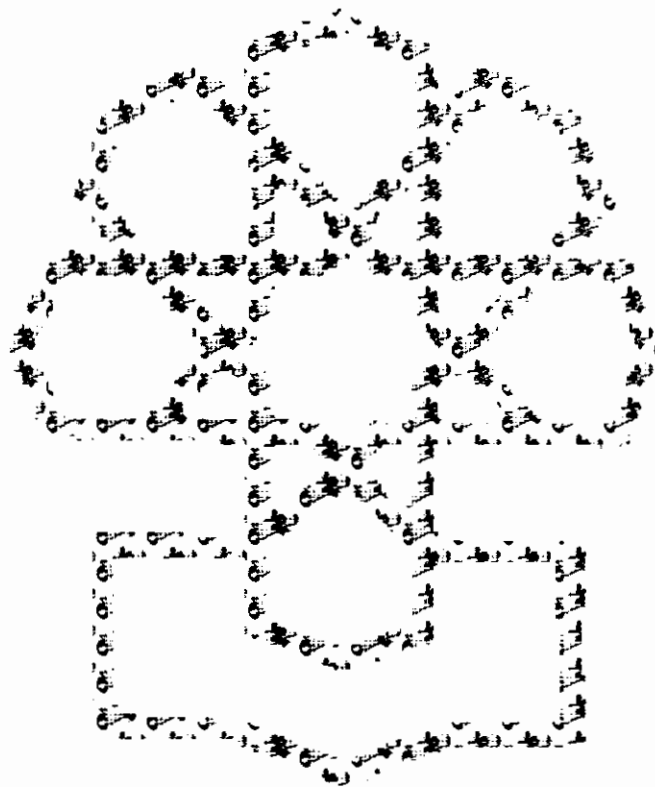

۴۲۴۷

✓

جهت‌گیری‌ها و پیام‌های مصوبات مجلس در زمینه بودجه ۷۸

کار: دفتر برنامه و بودجه

معاونت پژوهشی

بهمن ۱۳۷۷

کد گزارش: ۱۶۰۴۲۴۷

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
آب‌انبارخانه واحد اسناد، اطلاعات و کتابخانه‌های مجلس شورای اسلامی
شماره: ۱۰۳۵۷
تاریخ: ۷۸/۲۵

۱- محورهای خاص مورد توجه نمایندگان مجلس در مورد بودجه ۷۸ در این بخش، محورهای مهمی که مورد توجه خاص نمایندگان محترم مجلس بوده، به طور فشرده مورد توجه قرار گرفته است. توضیح آن که موارد ذیل‌الذکر در لایحه پیش‌بینی نشده بود، لکن در قانون مندرج شده است:

الف- امور اقتصادی

۱- لغو معافیت‌های مالیاتی وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، دستگاه‌های اجرائی، شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی، بنیادها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت به استثنای معافیت ماده (۱۳۸) قانون مالیات‌ها به منظور فراهم نمودن امکانات رفاهی برای بخش خصوصی؛

این اقدام مجلس باعث افزایش درآمد مالیاتی دولت خواهد شد و امکان خصوصی‌سازی و تهییج بخش خصوصی را برای ورود و رقابت با بخش دولتی بیش از پیش فراهم خواهد کرد.

۲- تأمین یارانه کالاهای اساسی مشخصاً برای گندم، قند شکر، چای، روغن نباتی، برنج، گوشت قرمز، شیر، کود و سم و بذر، واکسن و سموم دامی؛ ذکر نام برای کالای اساسی که در تبصره (۵) لایحه آورده نشده بود، باعث شفافیت بیش از پیش کالاهای مشمول یارانه خواهد شد.

۳- تشکیل کمیته‌ای به ریاست معاون اول ریاست جمهور به منظور بررسی و رفع مشکلات و موانع صنعت فرش و فعالیت بافندگان و تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش دست‌باف و تعیین متولی برای این صنعت در کشور؛ با تشکیل این کمیته صنعت فرش از سردرگمی خارج شده و توان این را خواهد یافت که در بازارهای جهانی به عنوان یک کالا برای صادرات غیرنفتی جمهوری اسلامی ایران مطرح شود.

۴- معاف نمودن صادرات غیرنفتی کشور (اعم از کالاها و خدمات) از پرداخت هرگونه

۱. هم‌سنجی لایحه بودجه ۱۳۷۸ با مصوبات کمیسیون اصلی رسیدگی به بودجه در گزارش شماره (۶۰) به شماره کد ۱۶۰۴۲۴۶ قبلاً تقدیم شده است.

عوارض (منطقه‌ای - محلی و سایر) به منظور حمایت از صادرات غیرنفتی؛
حمایت از صادرات غیرنفتی باعث افزایش این صادرات و کسب ارز می‌شود. این
درآمد در شرایط فعلی که قیمت جهانی نفت پایین است از اهمیت ویژه‌ای
برخوردار است.

۵- ملزم نمودن دولت به مبادله موافقت‌نامه‌های پروژه‌های عمرانی حداکثر تا
اردیبهشت ماه سال ۱۳۷۸ و ابلاغ اولین مرحله تخصیص اعتبارات تا پایان خردادماه
به طوری که عملیات اجرایی طرح‌ها تا نیمه اول تیرماه شروع گردد؛

اعتبارات پروژه‌های عمرانی در سال ۱۳۷۷ در مقایسه با اعتبارات جاری کاهش
بسیاری داشته‌اند و این امر ایجاب می‌نماید دولت در سال ۱۳۷۸ الزاماتی را در
خصوص عملیات اجرایی طرح‌های نیمه تمام و پروژه‌های عمرانی متحمل شود.

۶- حمایت از تکمیل طرح‌های نیمه تمام زیربنایی در اولویت اول؛

۷- تأکید بر امر تمرکززدایی از طریق تقویت کمیته‌های برنامه‌ریزی شهرستان‌ها و الزام
کمیته‌های برنامه‌ریزی استان‌ها در توجه به نظرات کمیته برنامه‌ریزی شهرستان‌ها؛
تمرکززدایی و توزیع اعتبارات در قانون برنامه دوم و در بودجه سنواتی همیشه
مورد نظر مجلس بوده است. کمیته‌های برنامه‌ریزی شهرستان‌ها در راستای همین
امر هستند.

۸- تعدیل قیمت هر لیتر بنزین از ۷۵۰ ریال پیشنهادی دولت به ۳۵۰ ریال به منظور
حمایت از اقشار مختلف جامعه و پیشگیری از افزایش سطح عمومی قیمت‌ها و
تورم بالا؛

این اقدام با توجه به این که دیگر نیازی به بازپرداخت یارانه‌ای بنزین برای برخی از
خودروهای دولتی و وسایل نقلیه عمومی نیست از یک طرف فشار تورمی ۷۵۰
ریال برای هر لیتر بنزین را نخواهد داشت و از طرف دیگر درآمد دولت از این بابت
را تغییر چندانی نخواهد داد.

۹- حمایت از بخش کشاورزی از طریق برق‌دار کردن ۳۰۰ حلقه چاه کشاورزی و
موتور تلمبه‌ها با قیمت مناسب؛

اولویت در برنامه پنج ساله دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری
اسلامی ایران، بخش کشاورزی بوده است و در همین راستا حمایت از بخش بسیار
ضروری است.

۱۰- توجه ویژه به توجیه فنی و اقتصادی طرح‌های عمرانی به طوری که دولت را ملزم می‌کند که هر طرحی با مسئولیت وزیر ذی‌ربط و تأیید شورای اقتصاد و در محدوده زمانی معینی اجرا گردد. همچنین هیچ طرح عمرانی بدون مصوبه مجلس نباید اجرا گردد؛

با وجود طرح‌هایی نیمه تمام عمرانی و فشار اقتصادی که از جانب کاهش قیمت جهانی نفت بر اقتصاد تحمیل می‌شود وجود توجیه فنی و اقتصادی برای طرح‌های عمرانی و قبول مسئولیت عالی‌ترین فرد و زار تخانه ذی‌ربط باعث می‌شود تا منابع و اعتبارات در نظر گرفته شده برای این بخش به نحو بهتری تخصیص یابد و هزینه شود.

۱۱- افزایش اعتبارات طرح‌های احداث راه‌آهن و مخابرات و کشاورزی و آبرسانی و شبکه‌های آبیاری با اولویت دادن به طرح‌های زیر بخش کشاورزی از طریق انعقاد قراردادهای تأمین مالی میان مدت و بلندمدت؛

این اقدام باعث حمایت از بخش کشاورزی خواهد شد. بخشی که می‌تواند به عنوان یک بخش زیربنایی در توسعه صادرات غیرنفتی نقش فعال‌تری را بازی کند.

۱۲- معافیت صادرکنندگان کالاهای صنایع دستی، از سپردن پیمان ارزی و اعمال سیاست‌های حمایتی از فروشندگان صنایع دستی، هتلداران و دفاتر خدمات جهانگردی که زیر نظر سازمان ایرانگردی و جهانگردی فعالیت می‌کنند؛

صنایع دستی با ایجاد اشتغال از یک طرف و ارزآوری از طریق صادرات خود می‌توانند جایگاه بهتری را در میان دیگر صنایع داشته باشد. این امر با ایجاد معافیت برای صادرکنندگان این نوع کالاها از سپردن پیمان ارزی مراعات شده است.

۱۳- اختصاص بلیت نیمه بها برای اعضای تیم‌های ورزشی اعزامی به مسابقات داخلی و خارجی؛

۱۴- حمایت از فروش اوراق مشارکت به منظور تکمیل عملیات اجرائی طرح‌های شبکه آب و آبیاری و فاضلاب شهری و طرح‌های تأسیسات زیربنایی سایت‌های تکثیر و پرورش ماهی و میگو و پروژه‌های نیمه تمام بیمارستانی با تضمین پرداخت بهای اوراق مذکور و سود متعلقه توسط نظام بانکی؛

فروش اوراق مشارکت در این قسمت به طور هدفمند در جهت طرح‌های تأسیساتی زیربنایی و سیاست‌های تکثیر و پرورش ماهی و میگو و پروژه‌های نیمه تمام

بیمارستانی مورد حمایت قرار گرفته است.

۱۵- معاف نمودن آزادگان، جانبازان و خانواده‌های معظم شهدا از پرداخت هزینه‌های آماده سازی زمین‌های واگذاری و محاسبه قیمت زمین‌ها بر اساس نرخ‌های سال ۱۳۶۹.

ب- امور عمومی و اجتماعی

۱- توجه به اعتبارات مناطق محروم روستایی و عشایری و احداث طرح‌های عمرانی مناسب به تناسب جمعیت عشایر نشین استان‌ها؛

حمایت از مناطق محروم روستایی و عشایری نه تنها باعث افزایش عدالت اجتماعی و اقتصادی خواهد شد بلکه از مهاجرت روستاییان به شهرها و ایجاد اشتغال کاذب در شهرها اجتناب خواهد کرد.

۲- توجه به فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی سربازان وظیفه، بسیج دانشجویی و دانش‌آموزی، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، حوزه‌های علمیه خواهران، شورای عالی جوانان، جوانان روستائین، پایگاه‌های بسیج مقاومت اعم از شهری و روستایی، دفتر تبلیغات اسلامی، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، دانشجویان دانشگاه‌ها؛

این اقدام باعث تصریح بیشتر در خصوص اعتبارات مربوط به فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی است. لازم به ذکر است که در لایحه بودجه موارد مذکور تصریح شده در قانون قید نشده است.

۳- حمایت از سهم سرانه کالاهای یارانه‌ای روستاییان به نحوی که کمتر از سهم سرانه اقشار شهری نباشد؛

این امر باعث ایجاد عدالت بیش از پیش بین جامعه شهرنشین و روستائین خواهد شد.

۴- سیاست‌گذاری برای حمایت از منطقی کردن یارانه نان و تشویق و ترغیب نانوایان جهت پخت نان حجیم؛

نان به عنوان یک کالای اساسی در مصرف و تغذیه خانوار ایرانی اهمیت ویژه‌ای دارد و از این بابت صرفه‌جویی و مصرف بهینه آن و ترغیب نانوایان در استفاده بهینه از آرد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

۵- تخصیص مقدار ۱۵۰ کیلوگرم آرد برای هر نفر از روستاییان به قیمت حداکثر

۱۰۰ ریال برای هر کیلو در سال:

۶- حمایت ویژه از بودجه آموزش و پرورش و افزایش قابل توجه سقف آن و اولویت دادن به احداث، توسعه، تکمیل، تجهیز و تعمیر فضاهای آموزشی در مناطق مختلف شهری و روستایی با عنایت ویژه به احداث و تکمیل مدارس شبانه‌روزی در مناطق روستایی و تأمین اعتبار برای وسیله ایاب و ذهاب دانش‌آموزان روستایی به مدارس روستاهای همجوار؛

آموزش و پرورش و فضاهای آموزشی به عنوان یکی از اساسی‌ترین موضوعات در بودجه سنواتی کشور مطرح هستند و توجه به این بخش به عنوان زیرساخت و سرمایه‌گذاری عمرانی کشور در توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران بسیار حائز اهمیت است.

۷- توجه خاص به بودجه امور دفاعی و تأمین اعتبار برای مطالبات خانواده‌های معظم شهدا از بابت هدیه ایثار؛

۸- افزایش اعتبارات صدا و سیما به منظور توجه به توسعه شبکه‌های استانی و کشوری؛

۹- تأمین مطالبات معوقه سنوات ۱۳۷۶ و ۱۳۷۷ بازنشستگان مشمول سازمان تأمین اجتماعی؛

۱۰- توجه ویژه به مسئله اشتغال و موضوع خود اشتغالی و افزایش تسهیلات بانکی برای تأمین درخواست‌های بخش خصوصی و تعاونی و حمایت از زمینه‌های مختلف و تقویت و تجهیز مراکز خدمات اشتغال و کمک به کار یابی‌های غیر دولتی؛ اشتغال به عنوان یک مسئله که با توسعه اقتصادی - اجتماعی ارتباط تنگاتنگی دارد همیشه مورد نظر مجلس بوده است و در این خصوص افزایش تسهیلات بانکی و مداخله بخش غیر دولتی برای ایجاد اشتغال می‌تواند در کاهش نرخ بیکاری مؤثر باشد.

۱۱- حمایت از اقشار آسیب‌پذیر و افزایش اعتبار ردیف‌های مربوط به کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی، بنیاد جانبازان و مستضعفان، بنیاد شهید و ستاد رسیدگی به امور آزادگان؛

۱۲- تأمین شهریه دانشجویان جانباز بالای ۲۵ درصد که در دانشگاه‌های غیرانتفاعی غیر دولتی و آزاد اسلامی پذیرفته می‌شوند از طریق بنیاد جانبازان و مستضعفان؛

- ۱۳- معافیت از پرداخت شهریه برای دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی تا سقف ۲ درصد ظرفیت دانشگاه‌ها و پرداخت شهریه کلیه مددجویان تحت پوشش سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های غیردولتی و غیرانتفاعی؛
- ۱۴- تأمین اعتبار مورد نیاز برای راه‌اندازی اولیه راه‌آهن شهری تهران و حومه (مترو)؛
- ۱۵- حمایت از موضوع کارآموزی و اشتغال‌زایی زندانیان کشور در راستای گسترش امور حرفه‌آموزی در زندان‌ها.

۲- جهت‌گیری کلی و پیام مصوبات صحن علنی

با عنایت به مراتب فوق، می‌توان گفت که جهت‌گیری‌های زیر در مجموع مورد توجه خاص نمایندگان بوده است:

- ۱- حمایت از اشتغال‌زایی و کاهش نرخ بیکاری؛
- ۲- پیشگیری از افزایش نرخ تورم؛
- ۳- حمایت از اقشار آسیب‌پذیر جامعه؛
- ۴- حمایت از تکمیل پروژه‌های نیمه تمام عمرانی و توجیه فنی اقتصادی طرح‌ها؛
- ۵- تأکید بر گسترش سیاست عدم تمرکز به‌ویژه در زمینه توزیع اعتبارات عمرانی؛
- ۶- حمایت وسیع از بودجه آموزش و پرورش، دفاع و صدا و سیما؛
- ۷- حمایت از بخش کشاورزی و طرح‌های زیربنایی از جمله راه‌آهن، مخابرات، آبیاری و آبرسانی و آب و فاضلاب؛
- ۸- تأکید بر تأمین عدالت مابین روستاییان و شهرنشینان از طریق توزیع کالاهای یارانه‌ای و اعتبارات عمرانی، بهداشتی و آموزشی؛
- ۹- حمایت از سیاست‌های خصوصی‌سازی دولت و حذف معافیت‌های مالیاتی دستگاه‌های مختلف دولتی؛
- ۱۰- صدور اجازه فروش اوراق مشارکت به منظور تکمیل طرح‌های مهم و زیربنایی؛
- ۱۱- حمایت از فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی اقشار مختلف جامعه به‌ویژه جوانان شهری و روستایی.

۳- مرکز پژوهش‌ها درباره بودجه ۷۸ در یک نگاه^۱

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در طی سال و به خصوص در فصل بودجه، بنا به وظیفه و رسالتی که دارد با استفاده از محققان و کارشناسان، اقدام به تهیه و ارائه گزارش‌هایی به مجلس شورای اسلامی می‌نماید.

در همین راستا درباره لایحه بودجه سال ۱۳۷۸ بیش از ۶۰ مورد گزارش کارشناسی تقدیم حضور نمایندگان محترم شده است. همچنین در جلسه غیرعلنی روز سه‌شنبه ۱۳۷۷/۱۰/۱۵ کارشناسان این مرکز به طور حضوری نتیجه و چکیده تحقیقات خود را به استحضار نمایندگان و هیئت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی رسانده‌اند. ذیلاً سرفصل برخی از پیشنهادهای مهم ارائه شده تقدیم می‌گردد:

- ۱- ارزیابی بودجه از دیدگاه کلان و پیش‌بینی کسری بودجه و نرخ تورم و نرخ بیکاری در سال ۱۳۷۸.
- ۲- پیش‌نویس قانون تشکیل شورای مدیریت و نظارت بر امر واگذاری شرکت‌های دولتی.
- ۳- نحوه واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و فروش اوراق مشارکت.
- ۴- پیشنهادهای عملی در خصوص تسهیلات تکلیفی و اصلاح ساختار نظام بانکی.
- ۵- راه کارهای مناسب و منطقی برای درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای دولت.
- ۶- پیشنهادهایی در خصوص پاداش مدیران دولتی.
- ۷- راه کارهای عملی در رابطه با نظام ارزی کشور.
- ۸- پیشنهادهای مناسب در مورد یارانه‌ها.
- ۹- راه کارهایی برای منطقی کردن هزینه‌های دولت از طریق اصلاحات ساختاری بودجه.
- ۱۰- پیشنهادهای مناسب برای درآمدهای نفتی و میزان تولید نفت و قیمت مواد سوختی.
- ۱۱- پیشنهادهایی برای بهینه‌سازی بندهای (ل) و (و) تبصره (۲۹).
- ۱۲- پیشنهادهای مختلف بخشی در زمینه‌های امور اقتصادی، اجتماعی و عمومی.
- ۱۳- راه کارهای مناسب برای حمایت از صادرات غیرنفتی.
- ۱۴- جلوگیری از احداث مجتمع‌های پتروشیمی با خوراک نفتا.

۱. گزارش شماره (۵۹)، پیشنهادهای مرکز پژوهش‌ها، درباره لایحه بودجه ۱۳۷۸، کد گزارش ۱۶۰۴۲۱۸.

- ۱۵- باز یافت فراورده‌ها از گازهای همراه نفت.
- ۱۶- وضع مالیات مستقیم بر خودرو با توجه به قیمت روز، تعداد و حجم سیندر برای تأمین عدالت اجتماعی در مصرف بنزین.
- ۱۷- تعدیل قیمت فراورده‌های نفتی با نگاهی به قیمت‌های عمده فروشی در بازار بین‌المللی، ساختار مصرف انواع فراورده‌ها در بخش حمل بار و مسافر و...
- ۱۸- اختصاص قسمت‌هایی از درآمدهای حاصل از تعدیل قیمت انرژی و سرمایه‌گذاری از محل آن به طرح‌هایی که موانع ساختاری موجود در بهینه‌سازی مصارف انرژی را برطرف می‌نماید.
- ۱۹- تعیین قیمت هر لیتر بنزین در سه سناریوی مختلف و براساس ارزش ذاتی نفت خام در نرخ‌های دلار ۷۰۰۰ ریال و ۳۰۰۰ ریال و ۱۷۵۰ ریال به ترتیب معادل با ۳۶۳ ریال، ۱۵۱ ریال و ۸۵ ریال.